

ת"פ 5882/02/18 - מדינת ישראל נגד מחמוד סאלח

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 5882-02-18 מדינת ישראל נ' סאלח(אחר/נוסף)
ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת בכירה שרון לארי-בבלי
מדינת ישראל
ע"י עו"ד בת אל ויטלזון

המאשימה

נגד

1.מחמוד סאלח (אחר/נוסף)
ע"י עו"ד נאיל זחאלקה

הנאשם

גזר דין- נאשם 1

הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירת גניבת רכב, לפי סעיף 413ב לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן- **חוק העונשין**); קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961; ונהיגה ללא ביטוח, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970. כתב האישום המקורי הוגש כנגד נאשם נוסף (להלן- **עבד**), אשר דינו נגזר בפני מותב אחר בבית משפט זה.

בכתב האישום נטען כי ביום 30.01.18 קשרו קשר הנאשם, עבד וקטין נוסף (להלן- **הקטין**) לגנוב אופנוע. במסגרת הקשר ולשם קידומו הגיעו השלושה לרחוב ברזילי בתל אביב. בשעה 00:30 או בסמוך לכך, גנבו השלושה אופנוע מסוג ק.ט.מ, הניעו אותו והנאשם החל נוהג עליו בכביש מס' 1 לכיוון ירושלים, בעוד עבד והקטין נהגו ברכב באמצעותו הגיעו למקום. בהמשך הנסיעה, ולאחר עצירתו של עבד על ידי כוח משטרה, הוקם מחסום בכביש 9. הנאשם הגיע למחסום כשהוא על האופנוע וירד לשוליים. בהמשך, הפיל הנאשם את האופנוע, ברח רגלית לשיחים ונתפס בהמשך לאחר ששוטרים ירו פצצות תאורה במקום והצליחו לאתרו.

ביום 15.10.18 הגיעו הצדדים להסדר טיעון לפיו הנאשם יודה בעובדות כתב האישום המתוקן, וישלח לקבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו. ההסדר לא כלל הסכמות לעניין העונש.

תסקיר שירות המבחן

מתסקיר שירות המבחן שהתקבל ביום 21.01.19 עולה כי הנאשם בן 20, רווק ומתגורר במחנה פליטים שועפט. קורות חייו פורטו בהרחבה בתסקיר, ועולה מהם כי נשר מבית הספר בגיל צעיר בשל קשיים כלכליים ורצון לסייע בפרנסת משפחתו. הנאשם תאר בפני שירות המבחן את השתלשלות האירוע נשוא כתב האישום, ועל פי תיאור זה השיב בחיוב

לפנייתו של עבד שפנה אליו והציע לו להעביר את האופנוע תמורת סכום כסף, וזאת בעודו תחת השפעת אלכוהול. שירות המבחן התרשם כי הנאשם נטל אחריות פורמאלית למעשיו, תוך שטשטש וצמצם את חלקו בביצוע העבירה. עוד צוין כי התקשה לבחון את המניעים העומדים ברקע להתנהלותו זו.

במסגרת צו פיקוח מעצרים, שולב הנאשם בקבוצה טיפולית והשתתף בה באופן חלקי. לדבריו, נעדר ממספר פגישות בעיקר בשל קשיי הגעה ופיקוח, ולבסוף הופסקה השתתפותו. הנאשם נטל חלק בפגישות פרטניות, בהן החל לבטא עצמו אולם התקשה להתבונן באופן עמוק על דפוסיו. בהקשר זה, שירות המבחן התרשם כי לנאשם דפוסי אישיות דלים, וכי בולטת ילדותיות וחוסר בשלות בהתנהלותו כיום. שירות המבחן העריך את גורמי הסיכון להישנות התנהגות עבריינית וכן את גורמי הסיכוי לשיקום, תוך שנתן משקל לעובדת היותו צעיר בן 20 נעדר עבר פלילי, והמליץ על הטלת ענישה מחדדת גבולות בדמות מאסר שירוצה בעבודות שירות.

תמצית טיעוני הצדדים לעונש

ב"כ המאשימה עמדה על נסיבות ביצוע העבירות, ועל הפגיעה בערכים המוגנים שבבסיסן. בתחילה, טענה המאשימה למתחם עונש הולם הנע בין 24 ל-36 חודשי מאסר בפועל, אולם לאור הערות בית המשפט לעניין העונש שנגזר על עבד, שותפו של הנאשם לעבירה, וכן לאחר התייעצות, טענה המאשימה למתחם עונש הנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל. באשר לעונש המתאים, סברה המאשימה כי יש למקם את הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם, נוכח גילו הצעיר והעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי, ולהשית עליו 12 חודשי מאסר בפועל; מאסר על תנאי; פסילת רישיון נהיגה; פסילת רישיון נהיגה על תנאי וקנס גבוה.

ב"כ הנאשם התייחס בדבריו למתחם העונש לו טענה המאשימה בראשית דבריה, וציין כי כאשר עסקין בדיני נפשות אין מקום לטעון למתחמי ענישה כלאחר יד. לדבריו, מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין דנא מתחיל ממאסר שירוצה בעבודות שירות, תוך שהפנה לפסיקה התומכת בטיעון זה. באשר לעונש המתאים, הפנה להודאת הנאשם בהזדמנות ראשונה; לגילו הצעיר; לנסיבות חייו כמפורט בתסקיר שירות המבחן; וכן הפנה לעונשו של עבד, עליו נגזרו 3.5 חודשי מאסר בפועל. לדבריו, כלל גורמים אלה מובילים למסקנה לפיה יש להשית על הנאשם 3 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

דין והכרעה

כידוע, קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה, נעשית בהתאם לעקרון ההלימה. לשם קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

עבירת גניבת רכב פוגעת במספר ערכים מוגנים, ובהם שלום הציבור, בטחונו וקניינו. יתר על כן, ריבוי גניבות רכב גורם לנזק כלכלי לציבור כולו, וזאת בשל העלאת פרמיות הביטוח. זה מכבר עמד בית המשפט העליון על תופעת גניבת הרכב במדינה, ועל הפגיעה הקשה בחברה שזו יוצרת. ראו לדוגמה דבריו של כב' השופט רובינשטיין ב-ע"פ 11194/05 **עטיה אבו סבית נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.05.06):

למרבה הצער, תופעת גניבות הרכב טרם נעקרה משורש, ומכת המדינה שאליה נדרש בית משפט זה לפני בדיוק עשור (פסק הדין בע"פ 5724/95 ניתן ב-12.5.96), כמעט שהפכה לעשר מכות; היא ממשיכה לנגוס ברכושם של רבים, ופגיעתה רעה כלכלית ואנושית. המעט שבידי בית משפט זה לעשות הוא לחזק את ידיהם של בתי המשפט הדיוניים בראייה מחמירה של העבירות הכרוכות בכך.

נדמה כי דברים אלה שנכתבו לפני למעלה מעשור רלבנטיים גם לימינו ולא איבדו מחשיבותם, שכן עבירות גניבת רכב עדיין נפוצות במחוזותינו, ולא תהיה זו הגזמה לומר כי זוהי "מכת המדינה" הממשיכה להכות באזרחי המדינה בעוצמה ניכרת. ראו למשל, ברע"פ 9267/17 **אבו עיזא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.01.18), שם צוין כי "פעמים רבות עמד בית משפט זה על חומרתה של עבירת גניבת הרכב, בה הורשע המבקש, הגורמת נזק מידי לבעל הרכב וכן נזק כלכלי רחב לציבור, ובהתאם על הצורך לנקוט בענישה מחמירה במקרים אלו" (פס' 10).

עבירות התעבורה בהן הורשע הנאשם- נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח- פוגעות בשלטון החוק, ואף יוצרות סיכון תעבורתי ממשי. נהיגה ללא רישיון יש בה כדי לסכן את הנאשם עצמו, כמו גם את יתר משתמשי הדרך.

בחינת נסיבות ביצוע העבירות כפי שעולות במקרה דנן מובילה למסקנה כי הפגיעה בערכים המוגנים הינה ברף הבינוני;

מעשיו של הנאשם מלמדים על מידה מסוימת של תכנון מוקדם. הגם שעובדות כתב האישום לא מפרטות באשר לאופן התכנון המוקדם, הרי שעצם הרשעתו בביצוע עבירת קשירת קשר מלמדת כי הנאשם יחד עם עבד והקטין החליטו על ביצוע גניבת אופנוע, ואין המדובר באירוע ספונטאני.

כמו כן, הנאשם נהג על האופנוע הגנוב מרחק של ממש, מתל אביב ועד לירושלים. נתון זה יש בו ללמד על עזות המצח ועל תחכום מסוים, שכן יש להניח כי מטרתם הייתה העברת אופנוע לעיר רחוקה יותר, באופן שיקשה על מציאתו. יתר על כן, את המרחק הרב עשה הנאשם כשהוא נוהג על האופנוע ללא רישיון נהיגה. אין המדובר בנסיעה קצרה שנועדה אך להוביל את האופנוע הגנוב אל עבר מקום מסתור (וגם אילו היה זה המצב, היה הדבר חמור), כי אם נסיעה של ממש בה הקים הנאשם סיכון לעצמו וליתר משתמשי הדרך.

עוד יובא בחשבון כי הנאשם נתפס בסופו של אירוע, לאחר שניסה להימלט ולאחר שימוש בפצצות תאורה שנועדו לאתרו, על ידי כוחות המשטרה. משכך יש להניח כי האופנוע הושב לבעליו, באופן המלמד כי הנזק שנגרם כתוצאה ממעשיו של הנאשם אינו ברף הגבוה.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים שהורשעו בעבירות גניבת רכב עונשי מאסר בפועל. במקרים מתאימים מושתים עונשים של מאסר בעבודות שירות, ולרוב ענישה זו באה בעקבות הליך טיפולי ונטילת אחריות (ראו והשוו, בשינויים המחייבים, ענישה ומתחמי עונש הולם במקרים הבאים: רע"פ 1123/18 **דבארי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.3.18); רע"פ 2054/18 **היתם רבאיעה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.3.18); רע"פ 7577/17 **נסיראת נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.12.17); רע"פ 1052/17 **מחמד ג'ברין נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.03.17); רע"פ 9267/17 **אבו עיזא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.01.18); רע"פ 5771/16 **ראיד עיאס נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.07.16)).

הצדדים היו חלוקים בדבר תחתיתו של מתחם העונש ההולם הראוי בנסיבות העניין דנא. לדעת המאשימה, על מתחם

העונש ההולם להתחיל מ-12 חודשי מאסר בפועל, בעוד לדעת ההגנה על המתחם להתחיל ממספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. אמת היא כי מתחמי העונש ההולם בעבירות כגון דא משתנים ממקרה למקרה. באופן זה, ניתן למצוא מקרים בהם הרף התחתון של מתחם העונש ההולם הינו מספר חודשי מאסר בודדים שירוצו בעבודות שירות (ראו למשל ב-ת"פ 28280-08-15 **מדינת ישראל נ' אפגאני** (פורסם בנבו, 30.11.16), שהוגש על ידי ההגנה. ערעור שהגישה המדינה לבית המשפט המחוזי נדחה לעניין המאסר בעבודות השירות). מנגד, במקרים אחרים, יכול שיקבע רף תחתון של מספר דו ספרתי של חודשי מאסר בפועל. הדבר תלוי, כאמור, בחומרת נסיבות ביצוע העבירה, כמו גם בשאלה האם גניבת הרכב לוותה בביצוע עבירות נוספות. העובדה כי ניתן למצוא מתחמי עונש הולמים שונים, אין בה אלא כדי לסייע לבית המשפט לבחון את המקרה המגיע לפתחו ולקבוע מהו מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין שלפניו.

בנסיבות האמורות, בשים לב לעבירות בהן הורשע הנאשם ולנסיבות ביצוען, אני סבורה כי מתחם העונש ההולם נע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בפועל.

העונש ההולם

הנאשם שבפניי הוא צעיר כבן 20, נעדר עבר פלילי וזוהי לו הסתבכות ראשונה בפלילים. לא בכדי איפא עתרה המאשימה למקמו בתחתית מתחם העונש ההולם.

הנאשם הודה במיוחס לו במסגרת הסדר טיעון ונטל אחריות למעשיו. לא נעלם מעיני ששירות המבחן התרשם שהנאשם נטל אחריות פורמאלית בלבד למעשיו, אולם לא התרשמתי כי יש בדבריו בפני השירות משום שינוי גרסתו או הכחשת המעשים.

נסיבותיו האישיות של הנאשם פורטו במסגרת התסקיר, ועולה מהן כי מגיל צעיר נרתם הנאשם לפרנסת משפחתו, נשר מבית הספר והחל לעבוד במספר מסגרות תעסוקתיות, וזאת נוכח מצוקה כלכלית שפקדה את ביתו.

במסגרת טיעוניה לעונש, הרחיבה ההגנה באשר לעונש שנגזר על עבד, שותפו של הנאשם, אשר הודה במסגרת הסדר טיעון הכולל הסכמה עונשית, בביצוע עבירת סיוע לגניבת רכב והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ונגזר דינו לשלושה וחצי חודשי מאסר לצד מאסר מותנה וקנס. לשיטת ההגנה, נוכח עקרון האחידות בענישה יש להשית על הנאשם מספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. אכן, עקרון האחידות בענישה זכה במרוצת השנים למעמד מיוחד בשיטתנו המשפטית. בשורה ארוכה מאוד של פסקי דין נקבע כי על הערכאות הדיוניות להקפיד על עקרון זה, ובפרט כאשר עסקין בנאשמים שהורשעו במסגרת אותה הפרשה, לרבות שמירה על מדרג הולם בין העונשים לבין מידת האשמה בבסיס המעשים בהם הורשעו (ראו לעניין זה ע"פ 2166/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 17.05.18), בפסקה 10).

עם זאת, אינני שותפה לדעת ההגנה לפיה יש להשית על הנאשם שלושה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. ראשית, לא מצאתי כי ישנה הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם. הגם שהנאשם נטל חלק בהליך טיפולי במסגרת צו פיקוח מעצרים, הרי שכפי שדווח בתסקיר המסכם מדובר היה בהשתתפות חלקית, ושירות המבחן לא התרשם כי הנאשם הפנים כראוי את הפסול במעשיו. מכל מקום, הרי שהסמכות לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום הינה סמכות שבשיקול דעת, ואין בית המשפט מחויב לעשות בה שימוש (ראו מהעת האחרונה ב-ע"פ 2935/19 **משהראוי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.10.19), בפסקה 17).

שנית, וכאן העיקר, קשה להלום מצב בו ההגנה טוענת לאחידות בענישה, ובו בעת מבקשת להשית עונש כאמור, שכן עונשו של עבד, שותפו לעבירה, נגזר על פי הודאתו בביצוע עבירת סיוע לגניבת רכב והפרעה לשוטרי במילוי תפקידו, בעוד הנאשם שבפני נותן את הדין בגין ביצוע עבירה מושלמת של גניבת רכב, קשירת קשר לפשע וכן נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח. ברי כי ההבדלים האמורים מחייבים ענישה שונה מזו שהושתה על עבד.

בשים לב לכלל האמור לעיל, אני סבורה כי יש לאמץ את המלצת שירות המבחן לעניין העונש ולמקום את הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם. ענישה בדמות מאסר שירוצה בעבודות שירות הינה עונש ראוי המאזן בין חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם לבין גילו הצעיר בזמן ביצוע העבירה והעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי.

סוף דבר- אני דנה את הנאשם לעונשים הבאים:

א. מאסר למשך 8 חודשים. המאסר ירוצה בעבודות שירות. הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי ביום 10.11.19 בשעה 08:00 ביחידת עבודות שירות במפקדת מחוז דרום.

ב. מאסר למשך שישה חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים, והתנאי שלא יעבור עבירת רכוש מסוג פשע.

ג. קנס בסך 1,000 ₪. הקנס יסולק בארבעה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.12.19.

ד. פסילת רישיון נהיגה למשך 3 חודשים או פסילה מלקבל רישיון. הנאשם יפקיד את רישיונו במזכירות בית המשפט בתוך 30 ימים, ובהיעדר רישיון יפקיד תצהיר על היעדר רישיון. הנאשם מוזהר כי העונש המקובל על נהיגה בזמן פסילה הוא מאסר בפועל.

ה. פסילת רישיון נהיגה למשך 4 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים.

ככל שקיים פיקדון בתיק- יועבר לתשלום הקנס. ככל שתיוותר יתרה- תושב לנאשם.

מזכירות תעביר גזר הדין לממונה על עבודות שירות.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתן היום, ח' חשוון תש"פ, 06 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.